

REFERAT Miljøudvalget d. 10-06-2024

Mødedato Mandag d. 10. juni 2024 kl. 13:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Poul Erik Jensen, A, Karsten Byrgesen, Løsgænger (Fravær), Michael Nielsen, C (Fravær), Preben Friis-Hauge, V, Annette Lundgaard, V (Fravær), Simon Sharif Chowdhury , A, Martin Schmidt Konradsen, Ø

Indholdsfortegnelse

Orientering om særlig indsats mod forurening fra tidligere renserier #.....	3
Godkendelse af igangsætning af udbud af oprensning af generationsforureningen ved Himmarn Str.	5
Godkendelse af høring af "Redegørelse for råstofområdet i Region Syddanmark" #.....	8
Orientering om miljøkonsekvensrapport i Vandel Grusgrav i Vejle Kommune #.....	11
Godkendelse af råstoftilladelse uden for graveområde på matr. 267 syd, 662, 615, 408 og 452 Øster	13
Midlertidig beslaglæggelse af råstofressourcen i et graveområde for sand, grus og sten #.....	15
Orientering om jordforureningslovens § 52 vedrørende jordtilførsel til råstofgrave #.....	18
Orientering om forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Selektiv nedrivning af visse	20
Orientering om aktuelle sager.....	22
Eventuelt.....	23
Godkendelse af mødeplan for 2025 #.....	24
Næste møde.....	26
Underskriftsside.....	27

Punkt 1: Orientering om særlig indsats mod forurening fra tidligere renserier

24/25444

Resumé

Regionen har de sidste knap 10 år gennemgået og gentaget undersøgelser af tidligere renserier. På mødet orienteres kort om baggrund og status.

Sagsfremstilling

Regionen har siden 2015 gennemgået forureningsundersøgelser af tidligere renserier, som er udført før regionens tid (2007). Gennemgangen er påbegyndt, da der er sket en stor faglig udvikling indenfor, hvordan jord- og grundvandsforurening fra renserier bør undersøges. Der er også væsentlig bedre kendskab til, hvordan forureningsstofferne spredes i jord og grundvand, der er væsentlig bedre analyser, og risikoen ved stofferne og især deres nedbrydningsprodukter er mere kendt.

Regionen har siden 2016 udført supplerende undersøgelser på de lokaliteter, hvor gennemgangen viste mangler ved den tidligere undersøgelse. Gennemgangen viste, at ca. 170 lokaliteter skulle undersøges igen, og pt. mangler 28 undersøgelser at blive sat i gang. Resultaterne af de supplerende undersøgelser viser overvejende, at der ved de tidligere undersøgelser er overset forureningsproblemer bl.a. hos naboer.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet den ikke har betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Til orientering.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 2: Godkendelse af igangsætning af udbud af oprensning af generationsforureningen ved Himmark Strand

21/33938

Resumé

Oprrensningen af generationsforureningen ved Himmark Strand foreslås sendt i udbud i august 2024.

Der er med regeringens delaftale om udmøntningen af grøn fond afsat 350 mio. kr. til det samlede projekt. I dette beløb er samtlige udgifter til projektet medtaget. Herunder udgifter til oprensningen, ekstern rådgivning, regionens egen tid, samt allerede udførte undersøgelser. Først efter gennemførelse af udbud kendes den reelle pris.

Administrationen indstiller, at udbuddet igangsættes, og at regionsrådet forelægges en sag om resultat af udbuddet, håndtering af usikkerheder og kontraktindgåelse.

Sagsfremstilling

En af Danmarks 10 generationsforureninger er forureningen ved Himmark Strand.

Himmark Strand blev udnævnt til Danmarks 10. generationsforurening i december 2019. Baggrunden for, at Himmark Strand er en generationsforurening, er kraftig og omfattende forurening med oliestoffer og klorerede opløsningsmidler. Oprrensningen kompliceres af, at en stor del af forureningen er beliggende under havet, hvilket stiller store tekniske krav til udførelsen af oprønsningsarbejdet. Derudover ligger det i et Natura 2000 område, hvilket komplicerer arbejdet med at opnå de nødvendige tilladelser fra andre myndigheder.

Region Syddanmark, Sønderborg Kommune og Danfoss indgik i 2021 en partnerskabsaftale, som har været med til at sætte rammerne for arbejdet med projektet.

Målet med oprrensningen er at sikre oprrensning til et niveau, hvor forureningen ikke længere udgør en risiko for vandmiljøet, og dermed forventes restriktionerne for den rekreative anvendelse af området – for eksempel badeforbuddet – at kunne ophæves.

Budgettet for at gennemføre projektet forventes at ligge på 350 mio. kr. I dette beløb er samtlige udgifter til projektet medtaget. Herunder udgifter til oprrensningen, ekstern rådgivning, regionens egen tid, samt allerede udførte undersøgelser.

Bygherreoverslaget for selve oprrensningen er estimeret til 266 mio. kr. af regionens rådgiver. Hertil lægges en risikomargen til uforudsete udgifter på ca. 15 %. Først efter gennemførelse af udbud kendes den reelle pris og om risikomargenen er tilstrækkelig.

Med regeringens aftale om udmøntning af grøn fond er der afsat ekstra midler til håndteringen af generationsforureningerne. Samlet er der afsat 350 mio. kr. til projektet ved Himmark Strand. Heraf bidrager Danfoss med 25 mio. kr.

Oprensningsopgaven kan sendes i udbud efter sommerferien. Udbuddet gennemføres med forhandling, og kontraktindgåelse forventes i første kvartal 2025. Udbuddet laves som én samlet hovedentreprise med prækvalifikation og med mulighed for forhandling. Hovedentreprisen er valgt frem for flere mindre fagentrepriser, da dette giver færre grænseflader isici samt mindre økonomiske risiko for regionen som bygherre.

Opgaven har endnu ikke været udsat for en markedsafprøvning i forhold til pris. Den anslående pris kan derfor ende med at være forskellig fra det anslående.

I tilknytning til selve udførelsen af oprensningsopgaven er der en række usikkerheder. Usikkerhederne kan specielt henføres til omfanget af forurenede jord og havbund, der skal fjernes. Dertil kommer, at en væsentlig del af arbejdet foregår på havet, hvor vind og vejr kan medføre forsinkelser, fordyrende hændelser og andre udfordringer.

Såfremt der ikke opstår væsentlige forsinkelser, forventes projektet afsluttet i slutningen af 2027.

Oprensningen ved Himmarn Strand sker i to delområder. Hvis der opstår en uacceptabel fordyrelse i forbindelse med oprensningen af det første og største delområde, vil det være muligt at lukke ned for projektet og udskyde oprensningen af det sidste og mindste delområde. Dette vil dog medføre en samlet fordyrelse, der for nuværende ikke er afsat midler til af staten.

Klimavurdering

Valget af afværgemetode ved Himmarn Strand er meget begrænset af de fysiske muligheder, da der skal ske oprensning delvist under havet. Dette lægger store bindinger på de mulige afværgemetoder og er årsagen til, at afgravning er valgt som den bedste metode.

Afgravningen vil medføre et energiforbrug og dermed blandt andet CO₂ udledning. Entrepriseudbuddet tilrettelægges således, at energiforbruget bliver nedbragt så meget som muligt. Det søges blandt andet gjort ved at benytte brændstofeffektive maskiner og ved at sikre, at såvel intern som ekstern transport mindskes så meget som muligt, men det kan ikke undgås at den forurenede jord skal transporteres til en ekstern jordbehandler. Den eksterne jordbehandling for hovedparten af jorden forventes at ske ved brug af energieffektive og billige rensemetoder, som mekanisk og biologisk behandling, frem for mere energikrævende og dyre metoder, som eksempelvis termisk behandling.

Det bemærkes, at der i projektet gennemføres en række tiltag for at minimere og kompensere for belastning af natur og miljø i anlægsfasen. Der vil blandt andet blive etableret paddehegn omkring byggepladsen, og der vil blive benyttet soft start ved ramning, så de marine dyr beskyttes, ligesom der vil blive taget hensyn til flagermus i projektet. Gennemførelsen af projektet vil i væsentlig grad medvirke til en mindre kemisk belastning af miljøet i Lillebælt.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget anbefaler regionsrådet:

At igangsættelse af udbuddet af opgaven med oprensning af generationsforureningen ved Himmarn Strand godkendes.

At Regionsrådet forelægges en sag om resultat af udbuddet og håndtering af usikkerheder, samt godkendelse af kontraktindgåelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 3: Godkendelse af høring af "Redegørelse for råstofområdet i Region Syddanmark" #

24/15436

Resumé

Der forelægges en redegørelse, der kan sendes i offentlig høring med henblik på regionsrådets senere beslutning om eventuel revision af Råstofplan 2020.

Regionsrådet skal træffe beslutningen om revision af råstofplanen på baggrund af en redegørelse og de høringssvar, der er kommet i den offentlige høring. Administrationen foreslår, at redegørelsen sendes i offentlig høring i perioden fra den 12. juni til 6. september 2024.

Sagsfremstilling

Regionsrådet er gennem råstofloven forpligtet til at gennemgå råstofplanen hvert fjerde år for at vurdere, om der er behov for justeringer eller revision. Sidste gang spørgsmålet om revision blev behandlet i regionsrådet var den 27. februar 2023, hvor det blev besluttet, at der ikke skulle laves en ny råstofplan. Det blev samtidig besluttet at genoptage spørgsmålet om revision i slutningen af 2024.

Regionsrådet skal træffe beslutningen om revision af råstofplanen på baggrund af en redegørelse, der forinden har været i offentlig høring i mindst 8 uger. De høringssvar, der modtages under høringen, skal indgå i beslutningsgrundlaget.

Administrationen har udarbejdet en redegørelse, der bl.a. indeholder en status for regionens tiltag på råstofområdet siden vedtagelsen af Råstofplan 2020, en opgørelse af de råstofressourcer der er udlagt i planens graveområder og forventninger til de kommende års råstofbehov.

Udvalget skal beslutte, om redegørelsen kan sendes i offentlig høring.

Formålet med den offentlige høring er at give borgere, virksomheder, interesseorganisationer og myndigheder mulighed for at komme med bemærkninger og synspunkter i forhold til, om råstofplanen skal revideres. Først hvis regionsrådet på baggrund af redegørelsen og høringen beslutter at revidere Råstofplan 2020, indkaldes idéer og forslag til indholdet i en ny plan. Planprocessen er nærmere beskrevet i redegørelsen.

Når redegørelsen sendes i høring hen over sommeren, forventes regionsrådet at kunne behandle spørgsmålet om revision af Råstofplan 2020 i efteråret af 2024.

Redegørelsen peger på, at ressourcerne i de udlagte graveområder dækker behovet for sand, grus og sten i mere end 30 år, når man ser på det samlede forventede behov i Region Syddanmark – også når de seneste års indvinding er trukket fra. Ser man på de enkelte delområder, er der sand, grus og sten til mere end 17 år alle steder, bortset fra på Fyn. På Fyn er der til 12 - 14 års selvforsyning – muligvis kortere for nogle kvaliteter. Da det er lodsejerne i graveområderne, der ejer råstofferne, er det også lodsejerne, der bestemmer, om råstofferne skal indvindes. Der vil derfor være arealer, hvor lodsejer ikke ønsker, at der skal graves lige nu.

Det vurderes også, at der i de eksisterende graveområder for gulbrændende teglværksler er ressourcer til mere end de 24 år, der er målsætningen i strategien i Råstofplan 2020. På Fyn er det usikkert, om der er rødbrændende ler til 24 år i de udlagte graveområder.

I Råstofplan 2020 er der syv indsatsområder. Det er emner, som regionsrådet har ønsket, at der arbejdes med i planperioden. Arbejdet med indsatsområderne skal bl.a. fremme paradigmeskiftet mod en bæredygtig råstofforvaltning og forbedre grundlaget for den næste plan. Arbejdet med de fleste af indsatsområderne er i gang, men der er også indsatser, der ikke er arbejdet så meget med endnu. For flere af indsatserne er der nyttige resultater, og der forventes flere i de kommende måneder.

At der i nogle områder og for nogle råstoftyper ikke er tilstrækkeligt med ressourcer til en lang årrække, kan pege mod, at der er behov for en revision af råstofplanen. Det vil bl.a. give mulighed for at udlægge nye områder og tage arealer ud. Ligesom man kan overveje at justere strategi og retningslinjer. Omvendt vil der, hvis råstofplanen ikke revideres, være bedre mulighed for at arbejde videre med indsatsområderne for at få resultaterne med i råstofplanlægningen fremadrettet.

Om råstofplanen

Regionen har til opgave at lave en plan for indvinding og forsyning med råstoffer på land. Råstofplanen danner rammerne for den fremtidige indvinding og forsyning med råstoffer i regionen. Rammerne fastlægges gennem en strategi for forsyningen, retningslinjer, graveområder, hvor råstofindvinding skal foregå og interesseområder, der reserverer arealer til fremtidens råstofindvinding. Den gældende råstofplan er [Råstofplan 2020](#), der blev vedtaget af regionsrådet i juni 2021. Råstofplanen gælder som udgangspunkt i 12 år.

Formålet med råstofplanen er at sikre, at den fremtidige råstofindvinding understøtter en økonomisk og miljømæssig bæredygtig udvikling, baseret på en balance mellem på den ene side erhvervsinteresser og samfundets behov for råstoffer og på den anden side hensynet til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg samt jord- og skovbrugsmæssige interesser.

Klimavurdering

Det har i sig selv ikke betydning for klimaet, at redegørelsen sendes i offentlig høring.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget godkender,

At ”Redegørelse for råstofområdet i Region Syddanmark” sendes i offentlig høring fra den 12. juni til 6. september 2024.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Indstillingen blev tiltrådt.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Bilag

Redegørelse for råstofområdet i Region Syddanmark - juni 2024.pdf

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 4: Orientering om miljøkonsekvensrapport i Vandel Grusgrav i Vejle Kommune #

21/27593

Resumé

Entreprenør og Vognmandsfirmaet Eigil Jensen og Søn, Billund A/S har ansøgt om en 10 årig indvindingstilladelse i Vandel Grusgrav i Vejle Kommune. Det ansøgte areal er på 75,5 ha, men miljøkonsekvensrapporten omfatter 194,7 ha, idet en stor del af den eksisterende råstofgrav, fortsat er i drift og samtidig vil indgå i den fremtidige indvinding til oplag og sortering af råstofferne.

Sagen er til orientering. Den offentlige høring af miljøkonsekvensrapporten udløber den 14. juni 2024. Herefter vil administrationen udarbejde en indstilling om sagen til miljøudvalgsmødet den 24. juni 2024. Her skal udvalget beslutte, om miljøkonsekvensrapporten kan godkendes.

Sagsfremstilling

Entreprenør og Vognmandsfirmaet Eigil Jensen og Søn, Billund A/S har i efteråret 2021 søgt om en 10 årig tilladelse til råstofindvinding af sand, grus og sten på 75,5 ha i Vandel grusgrav i Vejle Kommune. Det ansøgte område ligger umiddelbart vest for den eksisterende aktive råstofindvinding i Vandel grusgrav. Det ansøgte område og den eksisterende råstofgrav ligger inden for Råstofplan 2020 i råstofgraveområdet Hofmansfeld.

Der er søgt om indvinding af 800.000 m³/år i en 10 årig periode, hvor hele indvindingen sker over grundvandsspejlet, idet der ikke må efterlades søer på grund af nærheden til Billund Lufthavn. Indvindingen foretages indtil maksimalt 14 meter under nuværende terræn. Området ønskes efterbehandlet til landbrugsdrift i bunden af råstofgraven. På de efterbehandlede skrænter pålægges der ikke muld, og disse arealer efterbehandles til natur.

Miljøkonsekvensrapporten vurderer påvirkningen af det planlagte projekt på det omkringliggende miljø ud fra forskellige emner afgrænset af regionen. I rapporten har der været fokus på grundvandet, herunder PFAS-forurening, beskyttede bilag IV-arter som flagermus, trafikforhold samt syvårssøerne, som er et Natura 2000-område (Randbøl Hede og Klitter) beliggende 500 meter sydvest fra det ansøgte areal.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er der foretaget flere projektilpasninger, blandt andet for at sikre levestederne for bilag IV-arten flagermus. For at sikre flagermusens egnede levesteder vil et mindre skovområde blive bevaret.

Der bliver ikke foretaget indvinding under grundvandsspejlet, hvormed det sikres, at der ikke sker en påvirkning af grundvandet i syvårssøerne.

Ifht. PFAS er indvindingen flyttet væk fra den tidligere brandstation, hvor der er konstateret en PFAS forurening. Endvidere viser undersøgelser af grundvandet under det ansøgte råstofområde, at der ikke kan påvises en fane af PFAS-forurenet grundvand.

I forhold til trafikforholdene ønsker ansøger fortsat at benytte den nuværende adgangsvej mod nord. De ønsker endvidere en ekstra adgangsvej ud til Rygbjergvej mod syd. Det er Vejle Kommune, der er myndighed for adgangsvejene. Der er afholdt et møde med flere naboer samt Vejle Kommune den 24. maj 2024, idet naboerne er bekymrede over den ønskede ekstra vejadgang.

Den offentlige høring af miljøkonsekvensrapporten udløber den 14. juni 2024. Herefter vil administrationen udarbejde en indstilling om sagen til miljøudvalgs mødet den 24. juni 2024. Her skal udvalget beslutte om miljøkonsekvensrapporten kan godkendes.

Klimavurdering

Orienteringen af miljøkonsekvensrapporten for Vandel grusgrav har ikke i sig selv betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Til orientering.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Bilag

Kortbilag til orienteringspunktet

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 5: Godkendelse af råstoftilladelse uden for graveområde på matr. 267 syd, 662, 615, 408 og 452 Østerende-Ballum, Ballum, Tønder Kommune #

20/18803

Resumé

Digelaget i Bredeådalens har i april 2020 fremsendt ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af klæg på matr. nr. 267 (syd), 662, 615, 408 og 452 Østerende-Ballum, Ballum i Tønder Kommune. Projektarealet ligger i interesseområde i Råstofplan 2020 og 2016.

Det er vurderet at denne sag behandles ud fra retningslinje 6.4.1 i Råstofplan 2016, som muliggør meddelelse af tilladelse uden for råstofområde ”ved indvinding af et sjældent eller særligt værdifuldt råstof”, så længe der ikke tilsidesættes andre væsentlige interesser.

Administrationen indstiller, at Miljøudvalget godkender, at der kan meddeles tilladelse til indvinding på det ansøgte areal.

Sagsfremstilling

Digelaget i Bredeådalens søgte i april 2020 om en 10-årig tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af op til 130.000 m³ klæg, heraf op til 25.000 m³ under grundvandsspejl, om året på matriklerne 267 (syd), 662, 615, 408 og 452 Østerende-Ballum, Ballum i Tønder Kommune. Det ansøgte areal er på 20,1 ha og ligger i interesseområde for klæg, men uden for graveområde, i Råstofplan 2020 samt i Råstofplan 2016.

Det ansøgte areal ligger inden for Natura 2000 område N89 (Vadehavet) og mere specifikt fuglebeskyttelsesområdet F67 (Ballum og Husum Enge og Kamper Strandenge). Hvert Natura 2000 område er udpeget for at beskytte bestemte arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Områdets udpegningsgrundlag angiver hvilke arter og naturtyper, der er beskyttet i området. Det er et krav, at det undersøges om udpegningsgrundlagets arter påvirkes af indvindingen. Der er derfor udarbejdet en Natura 2000-konsekvensvurdering, som er vedlagt som bilag 4 i råstoftilladelsen.

Konsekvensvurderingen og efterbehandlingsplanen er udarbejdet for tre klægindvindingsprojekter, da projekterne ligger sammenhængende lige ved Ballum-diget. Den samlede efterbehandling ender i et naturområde, som vil gavne fugle- og dyrelivet i Natura 2000-området mere, end tre mindre naturområder vil gøre.

På grund af hedehegen, som er på udpegningsgrundlaget for området, skal vegetationen på projektarealet, holdes under 25 cm op til og under klægindvindingen. Dette er for at hedehegen ikke begynder at yngle på arealet, før efterbehandlingen er fuldført, og området er bedre egnet til at yngle på. Dette er fastsat i vilkår i tilladelsen. Konsekvensvurderingen viser, at ved dette tiltag bliver udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F67 ikke påvirket væsentligt.

En ansøgning skal som udgangspunkt behandles efter gældende råstofplan. Udgangspunktet kan dog fraviges, hvis ansøger har en berettiget forventning om at få tilladelsen. Under sagsbehandlingsprocessen har der været politisk opbakning til projektet både regionalt samt kommunalt. Der gik 14 måneder fra ansøgningstidspunktet til, at Råstofplan 2020 trådte i kraft, hvor der imens blev arbejdet på at meddele tilladelse til projektet. I den konkrete sag blev sagsbehandlingen forlænget, bl.a. da projektet er placeret i fuglebeskyttelsesområde, og der derfor skulle udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering. Med baggrund i opbakningen og hensigten med sagsbehandlingen vurderes det, at ansøger har en berettiget forventning om, at projektet kan realiseres, hvilket forpligter regionen til at sagsbehandle ud fra Råstofplan 2016.

Det ansøgte projekt er beliggende i interesseområde for klæg i Råstofplan 2016. Regionen kan efter en konkret vurdering meddele tilladelse til råstofindvinding uden for de udlagte graveområder, såfremt tilladelse kan gives uden at tilsidesætte andre væsentlige interesser. Dette gælder jf. retningslinje 6.4.1 i Råstofplan 2016: ”Ved indvinding af et sjældent eller særligt værdifuldt råstof”. I Råstofplan 2016 var der få udlagte områder for klæg, og dermed var klæg et sjældent og særligt værdifuldt råstof, hvorfor retningslinje 6.4.1 muliggør en råstoftilladelse uden for graveområderne i det konkrete projekt.

De to projekter, som det konkrete projekt deler konsekvensvurdering og efterbehandlingsplan med, fik meddelt råstoftilladelser i henholdsvis 2016 og 2023. Begge projekter ligger inden for graveområder i Råstofplan 2020. Førstnævnte har ydermere fået en tillægstilladelse til en øget indvindingsmængde i 2023.

Hvad kom der ind under partshøringen?

Partshøringen af råstoftilladelsen forløb i perioden den 2. april 2024 til den 30. april 2024. Der er modtaget fire høringssvar fra henholdsvis Museum Sønderjylland, Tønder Kommune, ansøger selv og Nationalpark Vadehavet. Museet og kommunen har ingen yderligere bemærkninger. Ansøger bemærkede mindre præciseringer, som er blevet tilpasset i tilladelsen. Nationalpark Vadehavet ønsker flere vilkår til fastholdelse af drift af projektarealet efter, at efterbehandlingen er fuldført. De fremadrettede driftsvilkår, som Nationalpark Vadehavet ønsker, er der ikke hjemmel til at stille, jf. råstofloven. Disse bemærkninger har derfor ikke ledt til ændringer i tilladelsen.

Det blev på regionsrådsmødet den 24. januar 2022 besluttet, at Miljøudvalget har delegation til at beslutte, at der kan meddeles tilladelse til råstofgravning uden for de udlagte graveområder.

Klimavurdering

Beslutningen vedr. meddelelse af råstoftilladelse på det ansøgte areal i den konkrete sag har ikke i sig selv betydning for klimaet overordnet set. Lokalt bruges klægen til at renovere og vedligeholde Ballum-diget, som bidrager til at klimasikre de kystnære områder ved Ballum mod oversvømmelse.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget godkender,

At der meddeles tilladelse til råstofindvinding uden for de udlagte graveområder på matr. nr. 267 (syd), 662, 615, 408 og 452 Østerende-Ballum, Ballum i Tønder Kommune.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Indstillingen blev tiltrådt.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Bilag

Oversigtskort, råstofindvinding på matr nr 267 syd, 662 m.fl. Østerende-Ballum, Ballum.pdf

Råstoftilladelse - matr 267 syd 662 408 615 og 452 Østerende-Ballum Ballum_politisk behandling.pdf

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 6: Midlertidig beslaglæggelse af råstofressourcen i et graveområde for sand, grus og sten #

23/830

Resumé

I råstofplanen reserveres arealer til råstofindvinding. Det betyder, at kommunen, som udgangspunkt, ikke kan give tilladelse til en ændret arealanvendelse, der forhindrer råstofindvinding.

Regionsrådet har netop behandlet principper for, hvornår det alligevel kan accepteres, at der etableres vedvarende energianlæg i råstofplanens områder, selvom det betyder at råstofferne gøres utilgængelige i en længere periode.

Foranlediget af de netop godkendte principper, har en virksomhed bedt om at få genbehandlet en sag om opstilling af solceller i et graveområde, hvor miljøudvalget tidligere har afslået at meddele accept til beslaglæggelse af råstofressourcen på arealet.

Administrationen indstiller, at der ikke gives samtykke til, at der opstilles et midlertidigt VE-anlæg inden for graveområdet.

Sagsfremstilling

Administrationen har modtaget en henvendelse vedr. etablering af et solcelleanlæg ved Visby i Tønder Kommune.

Baggrunden for henvendelsen er, at Tønder Kommune har igangsat planlægning for etablering af solcelleanlæg flere steder i kommunen. Et af projekterne er på ca. 4,7 ha og er placeret i et graveområde for sand, grus og sten (se vedlagte kortbilag). Virksomheden, der står for projektet, anmoder derfor om accept til midlertidig opstilling af solcelleanlægget i en periode på 30 år.

Solcelle-projektet er politisk prioriteret til kommunal planlægning i Tønder Kommune, såfremt regionen accepterer, at råstofressourcen beslaglægges i 30 år.

Sagen har været behandlet i regionens miljøudvalg den 10. oktober 2023. Her blev det besluttet at give afslag. Dog blev det ønsket at gøre brug af standsningsretten efter § 23 i lov om kommuners styrelse, hvorfor sagen skulle forelægges regionsrådet.

Kort efter mødet i miljøudvalget ønskede virksomheden bag solcelle-projektet at få sagen udsat, da den gerne ville have mulighed for at komme med supplerende oplysninger. Virksomheden fik lavet borer, der viste sig at bekræfte den oprindelige vurdering af råstofforekomsten. Med de nye oplysninger blev sagen genbehandlet i miljøudvalget 5. december 2023 og i regionsrådet 18. december 2023. Begge steder blev det besluttet at give afslag.

Miljøudvalget har gennem foråret udarbejdet en række principper, som skal udgøre grundlaget for vurderinger af, om der kan accepteres en anden, midlertidig anvendelse af råstofområderne. Principperne er netop godkendt af regionsrådet.

Virksomheden bag solcelle-projektet har derfor bedt om at få behandlet sagen med udgangspunkt i de nye principper.

Om området og projektet

Graveområdet er oprindeligt udlagt af Sønderjyllands Amt på baggrund af en råstokortlægning. Kortlægningen indikerer, at der i den vestlige ende af graveområdet er ca. 5 meter råstoffer og i den østlige ende ca. 10 meter råstoffer. I efteråret fik virksomheden bag solcelleprojektet udført fire borer og der er udtaget prøver til analyser. Undersøgelserne viser, at der er tale om 6-10 meter sand (mellem til groft) under 1-1,5 meter muld blandet med groft sand. Sandet kan anvendes til bundsikringsgrus. Undersøgelserne bekræfter således administrationens oprindelige vurdering af forekomsten.

Der er fundet et grundvandsspejl ca. 0,5 meter under terræn. Lodsejer og virksomheden bag VE-projektet vurderer på den baggrund, at det ikke vil være rentabelt at indvinde råstofferne. Administrationen er enige i, at arealet i sig selv kan være for lille til, at det vil være rentabelt at indvinde råstofferne. Arealet er dog beliggende centralt i et større graveområde, og forekomsten vil kunne udnyttes sammen med de omkringliggende arealer – også under grundvandsspejl.

Der har været råstofgravning i et bælte ca. 300 meter nord for arealet inden for samme graveområde. Den nordøstligste grav er netop gravet færdig og efterbehandlet. Fra gravene er solgt bundsikringsgrus og fyldsand. På den baggrund vurderer administrationen, at der er en råstofressource på arealet, og at opstilling af solcellerne vil hindre råstoffernes udnyttelse.

Graveområdet er det eneste graveområde for sand, grus og sten i det sydvestlige hjørne af regionen mellem grænsen og Skærbæk i vest og Bolderslev og Rødekro i øst. I denne del af regionen er det sparsomt med områder, hvor der findes grusede aflejringer. Det vurderes derfor, at graveområdet bidrager til den lokale forsyning.

Virksomheden bag projektet fremhæver, at der er tale om en lille del af det samlede graveområde (4,7 ud af 187 ha), at arealet er godt placeret i forhold til naboer og naturinteresser, samt at projektet kan medvirke til forsyning med vedvarende energi i lokalområdet.

Det er administrationens vurdering, at opstillingen af solceller ikke permanent hindrer en udnyttelse af ressourcen. Virksomheden bag projekterne, har bedt om, at det accepteres, at råstofressourcen beslaglægges af solceller i en periode på 30 år.

Miljøudvalget har delegation til at give samtykke til anden anvendelse end udlagt i gældende råstofplan, mens administrationen har delegation til at give udtalelser til kommuner om arealanvendelser i relation til råstofplanen, herunder i sager af underordnet karakter at give samtykke til anden anvendelse end udlagt i gældende råstofplan.

Der er således en dokumenteret ressource på arealet, og tilsvarende ressourcer udnyttes erhvervsmæssigt inden for samme graveområde. På grund af graveområdets placering, vurderes det at kunne bidrage til den fremtidige lokale forsyning.

Administrationen har gennemgået sagen efter de nyligt vedtagne principper, hvilket ikke leder til en ændring af administrationens vurdering i forhold til den tidligere behandling af sagen. Det er fortsat administrationens vurdering, at arealet ikke bør frigives til opstilling af solceller, da det kan være relevant at udnytte råstofferne i området inden for de næste 30 år.

Klimavurdering

Hvis ressourcebeskyttelsen fastholdes, vil det ikke være muligt at etablere det vedvarende energianlæg med placering på arealet, der er udlagt som graveområde.

Samlet set forventes det ikke at betyde, at der opstilles færre VE-anlæg i Region Syddanmark. Formentligt vil anlæggene blot blive opstillet et andet sted.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget godkender

At der ikke gives samtykke til, at der opstilles et midlertidigt VE-anlæg inden for graveområdet.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Et flertal tiltrådte indstillingen.

Martin Schmidt Konradsen, Ø, stemte imod.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Bilag

Kortbilag - juni 2024.pdf

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 7: Orientering om jordforureningslovens § 52 vedrørende jordtilførsel til råstofgrave #

24/24912

Resumé

Det fremgår af jordforureningsloven § 52, at det er forbudt at tilføre ren såvel som forurenede jord til nuværende eller tidligere råstofgrave. Miljøudvalget har ved forskellige lejligheder stillet en række spørgsmål til, hvordan reglerne om jordtilførsel til råstofgrave fungerer.

Der gives på mødet en orientering vedr. de regler, som regionen skal følge samt hvilke konsekvenser det kan have.

Sagsfremstilling

Det fremgår af jordforureningsloven § 52, at det er forbudt at tilføre ren såvel som forurenede jord til nuværende eller tidligere råstofgrave. Forbuddet blev tilføjet loven efter, at en række undersøgelser i 1990'erne viste, at der blev fundet fremmedstoffer i langt de fleste råstofgrave, hvor der blev tilført jord.

Det er muligt at få en dispensation fra forbuddet, men en lang række afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet har tydeliggjort, at dispensationer kun kan meddeles, når der er sikkerhed for, at der ikke kan ske forurening af grundvandet hverken på kort eller lang sigt. Nævnet har endvidere gentagne gange pointeret, at risikoen for påvirkning af grundvandet består selv ved tilførsel af ren jord, dels på grund af humusstoffer, dels fordi der ofte er tale om placeringer af store mængder jord.

Regionen modtager årligt ca. 5-10 ansøgninger om at få en dispensation til at tilføre jord til en aktiv eller tidligere aktiv råstofgrav. Der er i dag 19 dispensationer i regionen.

Administrationen foretager ved hver ansøgning en konkret vurdering og kan efter nævnets praksis alene meddele en dispensation, hvor geologien i form af fx et ikkegennemtrængeligt lerlag giver så godt som absolut sikkerhed for, at grundvandet ikke påvirkes. Hvis en råstofgrav gennem en periode har modtaget jord med dispensation fra en tidligere myndighed, betyder den restriktive tilgang, at man ikke kan forvente at modtage en ny dispensation, når den gamle udløber.

Kommunerne har myndighedsansvaret for at anvise, hvor overskudsjord fra forskellige projekter skal placeres. Kommunerne anviser til godkendte lokaliteter, heriblandt tidligere eller aktive råstofgrave.

I Danmark produceres der årligt store mængder overskudsjord i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder. Det er i dag en udfordring at finde ud af, hvor jorden skal placeres. Hvis overskudsjorden i større grad kunne anvendes som byggemateriale fx i forbindelse med projekterne kunne det medvirke til at sænke forbruget af de ikke-fornybare råstofressourcer.

Klimavurdering

Orientering om jordforureningslovens § 52 vedrørende jordtilførsel til råstofgrave har ikke i sig selv betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Blev udsat.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 8: Orientering om forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Selektiv nedrivning af visse byggerier) #

24/25406

Resumé

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Selektiv nedrivning af visse byggerier) blev vedtaget i Folketinget den 14. marts 2024.

Lovforslaget er en ændring af miljøbeskyttelsesloven, der konkret skal gøre det muligt, at miljøministeren kan fastsætte regler for selektiv nedrivning. Formålet med loven er at sikre mere genbrug og cirkulær økonomi i byggebranchen.

Sagen er til orientering.

Sagsfremstilling

Der blev fremsat et lovforslag af miljøministeren den 14. december 2023: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Selektiv nedrivning af visse byggerier) (L91). Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget den 14. marts 2024.

Forslaget drejer sig om at give miljøministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om selektiv nedrivning af visse byggerier eller dele heraf. Ministeren får bl.a. bemyndigelse til at fastsætte proces- og kompetencekrav i forbindelse med selektiv nedrivning af bygninger. Det fremgår af Folketingets hjemmeside, at "bemyndigelsen skal anvendes til at udmønte de dele af "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra juni 2020, som vedrører selektiv nedrivning. "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" er en aftale mellem den daværende regering (Socialdemokratiet) og Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet."

Lovforslaget er dermed en ændring af miljøbeskyttelsesloven, der konkret skal gøre det muligt, at miljøministeren kan fastsætte regler for selektiv nedrivning. Formålet er at sikre mere genbrug og cirkulær økonomi i byggebranchen.

Et eksempel på de regler, miljøministeren kan fastsætte, er "Bekendtgørelser om håndtering af affald og materialer fra bygge- og anlægsaffald og selektiv nedrivning", som består af tre forskellige bekendtgørelser. De forventes at træde i kraft den 1. juli 2024.

- Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde.
- Bekendtgørelse om uddannelse til miljø- og ressourcekoordinator og ressourceansvarlig.
- Bekendtgørelse om kvalitetsledelsessystemer for autoriserede nedrivningsvirksomheder og registrering af kontrolorganer på nedrivningsområdet.

Administrationen har bidraget med input til et fælles høringssvar gennem Danske Regioner til "Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde", da denne bekendtgørelse handler om, at nedrivningsvirksomheder skal have en uddannet ressourceansvarlig, der skal sikre både selektiv nedrivning og en bedre registrering af de materialer, der bliver til overs.

Det er positivt, at der indføres regler for selektiv nedrivning, standardiserede nedrivningsplaner samt registrering af bygge- og anlægsaffald. Reglerne gør det muligt at få et mere solidt overblik over de materialer, der nedrives og kan genanvendes. Forventningen er derfor, at en langt større del af de tilgængelige genanvendelige materialer vil blive registreret i modsætning til i dag, hvor det kun sker for de materialer, der afleveres til en affaldsmodtager.

Det skal dog bemærkes, at udbredelsen af selektiv nedrivning og registrering af bygge- og anlægsaffald ikke i sig selv sikrer, at flere materialer genbruges eller genanvendes. Udkast til bekendtgørelsen fremmer heller ikke eksplicit forholdet mellem nyttiggørelse, genanvendelse og genbrug af bygge- og anlægsaffald.

Klimavurdering

Lovforslaget kan muliggøre, at der fastsættes regler for selektiv nedrivning, der kan sikre mere genbrug og cirkulær økonomi i byggebranchen. Det kan også medvirke til en positiv effekt på udledning af klimagasser.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Til orientering.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 9: Orientering om aktuelle sager

24/361

Sagsfremstilling

Administrationen orienterer om følgende:

- Sag vedr. råstofgravning og tilførsel af jord på Vranderupvej i Kolding Kommune.
- Besigtigelse i aktiv råstofgrav ved Brylle sydvest for Odense på udvalgsrådet den 12. september 2024.
- National PFAS-handlingsplan.
- Udmøntning af Teknologiudviklingspuljen i 2024 – ansøgningsfrist september 2024.
- Regeringens og Danske Regioners aftale om regionernes økonomi i 2025, herunder indsats rettet mod overfladevand.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Administrationen orienterede om sag vedr. råstofgravning og tilførsel af jord på Vranderupvej i Kolding Kommune, national PFAS-handlingsplan, udmøntning af Teknologiudviklingspuljen i 2024 med ansøgningsfrist den 1. september 2024, regeringens og Danske Regioners aftale om regionernes økonomi i 2025, herunder indsats rettet mod overfladevand og besigtigelse i aktiv råstofgrav ved Brylle sydvest for Odense på udvalgsrådet den 12. september 2024.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 10: Eventuelt

24/361

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Intet.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 11: Godkendelse af mødeplan for 2025 #

24/361

Resumé

Mødeplan for 2025 skal godkendes.

Sagsfremstilling

Der foreslås følgende mødeplan for 2025:

- Tirsdag den 14. januar 2025 kl. 14.00-16.00 (RESERVERET).
- Tirsdag den 4. februar 2025 kl. 13.00-16.00.
- Torsdag den 27. februar 2025 kl. 13.00-16.00.
- Tirsdag den 8. april 2025 kl. 11.00-14.00.
- Tirsdag den 13. maj 2025 kl. 13.00-16.00.
- Tirsdag den 3. juni 2025 kl. 10.00-13.00.
- Tirsdag den 12. august 2025 kl. 15.00-17.00 (RESERVERET).
- Tirsdag den 9. september 2025 kl. 13.00-16.00.
- Tirsdag den 7. oktober 2025 kl. 13.00-16.00.
- Tirsdag den 11. november 2025 kl. 13.00-16.00.
- Tirsdag den 2. december 2025 kl. 15.00-18.00.

Møderne er koordineret med møder i regionsrådet, forretningsudvalget og øvrige udvalgsmøder i Region Syddanmark i 2025.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Det indstilles:

At mødeplanen for 2025 godkendes.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Der forelægges nyt forslag til mødeplan for 2025.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 12: Næste møde

24/361

Sagsfremstilling

Der er aftalt, at der afholdes ekstraordinært udvalgmøde mandag den 24. juni 2024 kl. 9.00 – 10.00 i regionshuset. Der er mulighed for virtuel deltagelse.

Næste ordinære møde er 12. august 2024 kl. 15.00-18.00 i regionshuset.

Mødeplan for resten af 2024 er:

- Torsdag den 12. september 2024 kl. 13.00-16.00 i Odense og med besigtigelse i en råstofgrav ved Brylle sydvest for Odense.
- Tirsdag den 8. oktober 2024 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 12. november 2024 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 3. december 2024 kl. 15.00-18.00

Det foreslås, at udvalgmødet den 12. september 2024 udvides med 1 time pga. besigtigelse i råstofgraven ved Brylle, således at mødet holdes kl. 12 – 16 i stedet for det planlagte tidsrum kl. 13 – 16.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalgmødet den 12. september 2024 udvides med 1 time pga. besigtigelse i råstofgraven ved Brylle, således at mødet holdes kl. 12 – 16 i stedet for det planlagte tidsrum kl. 13 – 16.

Beslutning i Miljøudvalget den 10-06-2024

Der er aftalt, at der afholdes ekstraordinært udvalgmøde mandag den 24. juni 2024 kl. 9.00 – 10.00 i regionshuset. Der er mulighed for virtuel deltagelse.

Næste ordinære møde er 12. august 2024 kl. 15.00-18.00 i regionshuset. Der vil være mulighed for virtuel deltagelse.

Udvalget tiltrådte, at udvalgmødet den 12. september 2024 udvides med 1 time pga. besigtigelse i råstofgraven ved Brylle, således at mødet holdes kl. 12.00-16.00 i stedet for det planlagte tidsrum kl. 13.00-16.00.

Michael Nielsen, Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i behandlingen af punktet.

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger

Punkt 13: Underskriftsside

24/361

Fraværende Michael Nielsen, C, Annette Lundgaard, V, Karsten Byrgesen,
Løsgænger